

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš.: enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Plačano do
Ljubljana
Ljubljana knjižnica

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 300.
Uprava:
n trg 8. Telefon 44.
Kopirisi se ne vračajo.
Štampanje je priložiti znamke
za odgovor.

Seja narodne skupščine.

TRUMBIČEV GOVOR. — PRORAČUN BREZ PRAVEGA REDA V DRŽAVI. — KOMUNISTIČNI MANDATI. VOLJA HRVATOV NAJ SE IZPOLNI. — DRŽAVA BREZ ETIČNE PODLAGE. — SEDANJA VLADA ŠKANDALOZNA.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Današnja popoldanska seja narodne skupščine je izpolnil skoraj sam dr. Ante Trumbić s svojim govorom, v katerem zelo ostro kritizira današnji režim. Med drugim veli: »Glasoval bom proti proračunu, ki ga je predložila današnja vlada, in sicer edino iz razloga, da izrazim nezaupnico vladi.« Nadalje pravi, da ima vlada navado predložiti parlamentu državne posle šele tedaj, ako potrebuje privoljenje za svoje izdatke. Pogreški današnje vlade so dovolj znani, vsled česar ni potreba, da bi podrobneje o njih govorili in da bi zadostuje, ako reče, da bo glasoval proti proračunu. Današnji režim je naravnost škandalozen. Zaradi tega tudi ne more imeti nobenega uspeha, kakor se vidi iz proračuna, ker mu manjka vsak predpogoj za pravni red v državi. V daljših izjavah protestira nato govornik proti temu, da so bili komunistični poslanci po današnjem režimu kratkoročno vrženi iz narodne skupščine. Vlada je na ta način svojevoljno zmanjšala število poslancev, da bi mogla postopati, kakor se ji ljubi. Dr. Trumbić govori nato o hrvatskem

problemu in pravi, da ga namerava orisati tako, kakršen je v resnici. Hrvatsko vprašanje je naš najvažnejši problem. Po njegovem mnenju je treba Hrvatoma le reči: »Prosim, bodi tako, kakor vi želite!« Pri teh izjavah govornika močno protestirajo poslanci vladne večine. Dr. Trumbić se čudi, da smatrajo Srbi, da morajo igrati vodilno vlogo v državi. Tega si ostali ne pustijo dopasti, ker so vsi v državi enaki. Govori tudi o neznosnih razmerah na Balkanu, kjer so med Srbi in Bolgari večni spori in kjer je tolovajstvo še danes v polni cvetju. Civilizacija je bila nesposobna, da zatre četaštvo. Pri teh besedah pride do ostrega prerakanja med opozicijo in vladnimi strankami. Dr. Trumbić konča svoj govor z besedami, da sedanja država nima etične podlage in da tako ne more iti dalje. Vse javno življenje je z današnjim režimom okuženo. Zahteva ponovno, naj se hrvatsko vprašanje razmotri z večjo pozornostjo in ugotavlja, da njegovo glasovanje ni naperjeno proti proračunu, ampak proti vladi, ki je škandalozna.

VLADA BRANI SVOJO POLITIKO S TERORISTIČNIMI ORGANIZACIJAMI. — SLABE RAZMERE V DRŽAVI NAREKUJEJO REVIZIJO USTAVE N AVTONOMIJO.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Popoldanska seja narodne skupščine se odpravi ob 5.30. Demokrat Laza Janaković pobija razne tendence, ki so se pojavile pri nekaterih govornikih, zlasti glede južne Srbije. Nato re-flektira na svojčasni govor poslanca Sušnika (Jugoslovanski klub), ki je zahteval avtonomijo za Makedonijo in veli, da je Sušnik s svojim govorom več koristil bolgarski propagandi v južni Srbiji, kakor pa tam-mošnjemu prebivalstvu. — Poslanec Kurbegović (muslimanska skupina dr. Spahe) pravi, da je napetost, ki je nastala med Hrvati, Srbi in Slovenci, posledica ustave. Izvedba centralizma v državi je zadela ob ovire in nezadovoljstvo. Vlada je zapustila tla, na katerih bi morala stati in je začela svojo politiko braniti in ji koristiti s terorističnimi organizacijami. On in njegovi tovarši ne morejo glasovati za proračun, ker je diktiran in ker državnih izdatkov pravično ne razdeljuje. Slabe razmere v Jugoslaviji dokazujejo, da je treba revidirati ustavo in uvesti avtonomije. — Potem govori radikalec Mihald-

žić o razmerah v Vojvodini. — Med govorom posl. Mihaldžića pride do nesporazumljenja med poslancem Vidakovićem in radikalcem Segvičem, ki ima za posledico burne prizore. Socialist Brkić in Vidaković sta se namreč sprla zaradi komisije v Belju, čije član je bil Brkić. Na opazke Vidakovića, ki jih je naslovil na Brkića, je poslanec Segvič očividno smatral, da veljajo njemu, ker je bil tudi član te komisije. Pri govoru poslanca Segviča se zasliši klic »Lažete! To ni res!« Segvič se začne z Vidakovićem ostro prerekat in mu zakliče: »Vi ste slab človek! Lažete!« Segvič se je oddaljil za pet klop in se vsede na svoj sedež, nakar pride poslanec Vidaković k njemu in mu da zaščitno. Zaradi tega nastane v zbornici velik hrup. Segvič začne teči za Vidakovićem, ki pobegne iz dvorane. V dvorani je navzočih le malo poslancev. Poslanca Barić in Brkić držita Segviča nazaj in ga skušata pomiriti. Doglede je napravil na skupščino mučen vtis. Poslanec Segvič je zahteval od Vidakovića zadoščenje.

PAŠIĆ POPUSTIL GLEDE ZADRA.

Beograd, 7. jul. (Izv.) V dobro poučenih krogih so razširjene vesti, da bo ministrski predsednik Pašić glede Zadra popustil in da bo obveljalo stališče ministra dr. Krstelja, naj ostane 15 km širok nevtralni pas okrog Zadra. Govori se, da bo g. Pašić še danes na seji ministrskega sveta podal izjavo v tem zmislu, nakar bo minister dr. Krstelj umaknil svojo ostavko.

POMILOSTITEV STEJICA KONČNOVELJAVNA.

Beograd, 7. jul. (Izv.) Jutri popoldne se na poziv vlade povrne z Bleda minister za zunanje stvari dr. Ninčič in minister za pravosodje dr. Marković. Kakor se doznava, je kralj Aleksander pomilostil atentatorja Stejica. To vest potrjujejo tudi vladni listi.

DOLARSKO POSOJLO PRED FINANČNIM ODBOROM.

Beograd, 7. ul. (Izv.) Danes popoldne je predsednik narodne skupščine dr. Ribar predložil finančnemu odboru zakonski predlog o posojilu v znesku 100 milijonov dolarjev, ki ga bo odbor takoj vzel v pretes. Pričakuje se, da pride posojilo prihodnji teden pred narodno skupščino.

TUDI RADIKALCI ZA POSOJLO.

Beograd, 7. jul. (Izv.) Radikalni klub je sklenil, da bodo za posojilo glasovali tudi oni poslanci, ki so bili doslej proti njemu.

BOLG. ČETAŠI POVOD IZSTOPA IZ DRŽAVNE SLUŽBE.

Beograd, 7. jul. (Izv.) Državni uradniki v Štipu in Kočani so skupaj izstopili iz službe. Kot vzrok navedejo, da vladajo v onih krajih take razmere, da niso več varni svojega življenja in svojega imetja, ker jih neprestano ogrožajo bolgarski četaši. Politčne oblasti jih ne morejo več ščititi.

BOLGARIJA IN REVOLUCIONARNO GIBANJE OB MAKED. MEJI.

Sofija, 7. jul. (Izv.) Bolgarska vlada je sporočila veselilo, da je primorana zahtevati od zveze narodov zaščito in jo prositi, naj imenuje mednarodno komisijo, ki bo preiskala položaj ob meji in ugotovila, da Bolgarija ne more biti kriva za ta-mošnje revolucionarno gibanje, ker ne more zaradi razorožitve zavarovati svojih mej.

POINCARÉ O ZASEDBI LEVEGA BREGA RENA.

Pariz, 7. julija. (Izv.) Na včerajšnji nočni seji zbornice je izjavil Poincaré v odgovoru na opazko socijalističnega poslanca Lafontaineja, da je baže pri mirovnih pogajanjih nastopal za začasno in omejeno zasedbo levega brega Rena, da je v resnici vedno zastopal stališče, naj traja zasedba, dokler Nemčija ne plača, ravnotako kakor je Nemčija postopala v letih 1871 do 1873. Poslanec Hierriot, voditelj vladi sovražnih socialističnih radikalcev, je izjavil, da more v imenu svoje stranke naglašati, da vlada republike ni bila odgovorna za izbruh vojne. Govornik je nato prečital uradno brzojavko nemškega veleposlanika v Parizu von Schoena z dne 29. julija 1914, v kateri veli: »Po mnenju francoskega ministrskega predsednika bi bilo najbolje, da se čimprej uvede posredovalna akcija v kakršnikoli obliki. Viviani upa še vedno, da se mir ohrani, ki ga tukaj enodušno želijo.« Govornik je sklenil z besedami: »Te vrstice govorijo več kot vse drugo in se morajo splošno razglasiti.«

Borzna poročila.

Curih, 7. julija. (Izv.) Berlin 1.025, Newyork 523.75, London 23.38, Pariz 42.40, Milan 23.20, Praga 10.50, Budimpešta 0.44, Zagreb 1.585, Bukarešta 3.45, Varšava 0.1075, Dunaj 0.025, avstrijske krone 0.0275.

Praga, 7. julija. (Izv.) Dunaj 0.1875, Berlin 9.05, Rim 206, Budimpešta 3.675, Pariz 374, London 213, Newyork 47.55, Curih 913, avstrijske krone 0.21, italijanske lire 203.

Zagreb, 7. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.38—0.40, Berlin 17.25—19, Bukarešta 49.50—0, Milan 372.15—375, Newyork 80—82.50, Pariz 672—674, Praga 167—173, Svica 1550—1575, Budimpešta 6.70—7, London 362—372, Varšava 1.85—1.92. Valute Ameriški dolarji 79.50—81, francoski franki 665—670, nemške marke 19—21, italijanske lire 370—373.

Slovenska mladina na potovanju.

V toku večnega prerajanja in prenavljanja je v življenju naroda mladina nositeljica njegove krvi, njegovega mišljenja, čustvovanja in sploh vseh njegovih tradicij. Vsaka nova generacija pomeni le korak naprej in navzgor.

Slovenski srednješolski abiturienti so odšli na potovanje v Srbijo. Prav je tako. Naša jugoslovanska država je prišla še-le komaj preko prvih porodnih težkoč. Še bo treba velike in globoke ljubezni, temeljitega medsebojnega spoznavanja, neomahljive vere v bodočnost jugoslovanskih narodov, trdnega prepričanja, da morejo ti narodi ustvariti veliko in lepo bodočnost le v skupni in solidno zgrajeni državi. Slovenska inteligenca preživlja težko duševno krizo, zdani deli te inteligenca se izgublja v materializmu in spekulativnem bančnem poslovanju. Pohlep po mamoni, po udobnih službah, najnižje štreberstvo in karijerstvo ter hlastanje za vplivnimi mesti je njena signatura. Ta inteligenca je izgubila jasen pogled na vzvišene naloge izobraženca ter je zato tudi osamljena in brez zveze s svojim narodom. Upravičeno gledamo tedaj z močnim zaupanjem in globoko vero v mladi rod slovenske inteligenca, ko obrača svoje korake v življenje, da prinese v Slovenijo prve vtise iz svojega potovanja po naši veliki očetniji...

Jugoslovanska domovina težko pričakuje mladih delavcev na svojih širnih poljanah, idealistov, čistih, neoskrunjenih in močnih duš, ki bi škropile to domovino z visokim poletom vztrajnega in nesebičnega dela. Le idealizem more roditi krepostne duše, značajne in neustrašene može, ki jih ne premoti noben sijaj, nobena kariera, nobena valuta. Idealizem inteligenca pa more koreniniti edino v ljubezni do naroda, do širokih plasti ljudstva. Slovenci, Hrvati in Srbi smo narod seljakov. Lesena hiša s slamnato streho, žuljava roka in trdo delo od zore do mraka je simbol jugoslovanskih narodov: duh zemeljske grude nosi naš narod seboj. Ta narod ljubi svojo grudo in je njen najzvestejši varuh in čuvar. Tam je začetek našega življenja, naše kulture in izhodišče naše bodočnosti. To naziranje mora biti abecedarij našega mladega inteligenca. Med narodom, med ljudstvom mora stati njegova noga, njegova misel pa mora segati do zvezd in solca, da bo temu narodu lahko dajal toplote in solnčnih žarkov. Iz korenine izhaja življenje, dež in solnce pa ga ohranjujeta...

Slovenec Kopitar je vzgojil Srba Vuk Štelanovića Karadžića, ustanovitelja srbskega književnega jezika. Eden je delal na slovenskem, drugi na srbskem kulturnem polju, oba pa na jugoslovanskem. In to hočemo povedati naši mladini: Ni mogoča sinteza Jugoslovanstva brez srbskega naroda, ni mogoča brez slovenskega in ne brez hrvatskega. Vzemite srbskemu narodu njegovo narodno pesem, njegovega kraljeviča Marka in srbskega naroda ni več, uničite hrvatsko in slovensko narodno popevko, pa udarite in uničite naš rod in vse Jugoslovanstvo. Preko Prešerna, Gundulića in Vuka, preko Slovenstva, Hrvatstva in Srbstva vodi pot do novega življenja. Človek brez slovenske kulture ne more ustvarjati nove jugoslovanske. Šumadinec, ki bi zatajil svojo pošteno srbsko dušo, ne bo nikdar gradil — jugoslovanske države. Slovenska pljuča dihaajo pri Gospji Sveti in ob Soči in Jadranu, tam je korenina našega naroda, od tam, iz domovja seljakovega, mora izhajati naše novo življenje...

Trdno verujemo v idealizem naše mlade duševne elite, prepričani smo, da bo znala ustvarjati in graditi novo življenje na temelju bratovske ljubezni, da bo znala vedno pravilno govoriti o naši veliki domovini od Triglava do Črnega morja, da pa bo v tej domovini vedno imel častno mesto spomenik največjega slovenskega sinu Prešerna na Marijinem trgu v Ljubljani, neumrljivi priči slovenske nacionalne sile tekem več kot tisoč let...

Jugoslovanstvo ni brezbarvno, ampak pestro življenje, prekrasen mozaič, ki bo s svojo lepoto, sijajem in trdnostjo očaral ves svet. V tem smislu želimo, da bi idealizem bodočih duševnih delavcev zidal čvrste temelje naše lepe in velike domovine...

Poincarejev zagovor glede izbruha svetovne vojne.

Pariz, 7. julija. (Izv.) V dvodnevni debati v zbornici o odgovornosti Poincareja radi izbruha svetovne vojne, katero so povzročile interpelacije komunističnih poslancev Vaillanta, Cuturierja in Cachina, je imel ministrski predsednik obsežen govor. Komunistični poslanci so mu očitali, da je mislila Francija na vojno, še preden se je Rusiji o tem sanjalo. V omenjeni debati je povzel besedo predsednik vlade Poincaré in opozarjal na to, da je bila 1. 1912, ko je on prevzel vlado, vsa Francija razburjena radi odstopitve gotovega dela Konga in da je Francija z ratifikacijo pogodbe z leta 1911 pokazala duha pomirljivosti. Francija je vedno vodila politiko najtesnejšega sporazuma z Evropo. Do sarajevske

ZAUPNICA POINCARÉJU.

Pariz, 7. jul. (Izv.) Zbornica je po sklepu interpelacij o vojni krivdi izrekla vladi zaupnico s 532 proti 65 glasovom.

je bila nepopisna. Petdeset oseb so prepeljali v bolnico. Promet je bil zato dve uri prekinjen.

RIMSKE SPLETKE GLEDE BODOČE PARITETNE KOMISIJE NA REKI.

Reka, 7. jul. (Izv.) Že več dni se nahajata v Rimu predsednik nezakonite reške konstituante profesor Depoli in posl. Lasinio. Sprejela sta ju ministrski predsednik Facta in minister Peano. Bila sta tudi pri senatorju Contariniju. V Rimu se nahajata tudi italijanski delegat na Reki Castellini. Bivanje obeh reških politikov se spravlja v zvezo z bodočim delovanjem paritetne komisije na Reki in z vprašanjem finančne pomoči temu mestu. Sedanji finančni položaj na Reki je naravnost obupen. V Rimu pridno razpravljajo in napenjaajo vse moči, da se italijanski komisiji kolikor mogoče olajša delo.

Kongres gledaliških intendantov.

Zagreb, 7. julija. (Izv.) Kongres gledaliških intendantov se je včeraj zaključil. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva: 1. naj se narodni skupščini čimprej predloži zakonski načrt v zmislu sprejetih sklepov; 2. naj se v ministrstvu za prosveto ustanovi mesto stalnega referenta ali inspektorja za gledal. zadeve. Naloga tega referenta bi bila, da uredi vse vsakdanje zadeve, ki se nanašajo na razmerje med gledališči in vlado in da kot organ ministrstva nadzoruje one finančne upravne zadeve, ki spadajo v njegov delokrog. Nadalje se je sklenilo, naj se ustanovi stalni odbor intendantov vseh državnih gledališč, ki naj se sestane najmanj dvakrat na leto, in sicer v mesecih januarju in juniju. Ta odbor naj izvoli ožji komite štiri

rih članov, ki naj izvede odločitve tega odbora in ki bodi stalen posvetovalni organ za ministrstvo. Kongres je sprejel tudi sklep, naj se število članov gledališč zmanjša v interesu boljše kakovosti igralcev in boljših plač. Intendantji naj bodo v ožjih stikih z udruženjem gledaliških igralcev, da morejo vsak trenutek vpoštevati njihove želje. Ker so vsi intendantji ugotovili, da bi prišla gledališča, ako se sprejme poročilo finančnega odbora glede proračuna za leto 1922, v tak položaj, da bi njihovo nadaljevanje postalo nemogoče, se je kongres gledaliških intendantov obrnil na prosvetno ministrstvo z resolucijo, v kateri zahteva, naj se zagotovi oni minimum, ki je potreben, da morejo gledališča nadaljevati svoje delovanje.

SPALAJKOVIĆ POSLANIK V PARIZU.

Beograd, 7. jul. (Izv.) Pojutrišnjem odpotuje že zdavnaj imenovan jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Miroslav Spalajković na svoje mesto.

KANDIDAT ZA PREDSEDNIŠKO MESTO DRŽAVNEGA SVETA.

Beograd, 7. julija. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da je kandidat demokratskega kluba za mesto predsednika državnega sveta bivši hrvatski ban dr. Paleček.

KONGRES NARODNIH ŽELEZNIČARJEV.

Beograd, 7. jul. (Izv.) Dne 15. tm. imajo narodni železničarji kongres v Sarajevu, na katerem bodo razpravljali o izboljšanju funkcioniranja svoje organizacije in o izboljšanju svojega gmotnega položaja.

OBSODBE KOMUNISTOV V OSIJEKU.

Osijek, 7. jul. (Izv.) Danes je bila izrečena obsodba v procesu proti komunistom Šulerju, Maslajriču, Weissu in tovarišem. Obsojeni so bili od enega do dveh let ječe. Obsodba je izzvala veliko senzacijo, ker je zelo stroga.

Redukcija plač uradništva mest. hranilnice

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je izdala dne 25. avgusta 1918 pod št. 24.563 sledeči dopis:

»Cenjemu ravnateljstvu Mestne hranilnice v Ljubljani.

Sedaj povsod vladajočo draginjo občuti najbolj uradništvo, medtem tudi hranilnično uradništvo.

Veliko število avstrijskih hranilnic je glede nato dovolilo svojim uslužbencem doklade in te od časa do časa zvišalo primerno naraščajočim cenam. K temu je hranilnico pripeljalo povišanje, da morajo uslužbenci delavskih zavodov v prospeh sigurnosti zavodnega poslovanja dobiti take plače, da se obvarujejo vse sile in skrbi pri svojem gospodarstvu.

So pa tudi hranilnice, ki niso še ničesar ukrenile, da bi svoje uslužbence in njihove družine obvarovale sile in pomanjkanja.

C. kr. ministrstvo za notranje zadeve ne more prezeti glasom razpisa, z dne 16. julija 1918, številka 34.499 tega dejstva, temveč se čuti dolžnega v korist hranilničnim uslužbencem, ki so pri delovanju v prid vojnih posojil državi veliko koristili, za izboljšanje njihovega materialnega stanja pri merodajnih organih posredovati.

Vsled omenjenega ministrskega razpisa vabim cenjeno ravnateljstvo, da posebno pazi na vprašanje plač svojih uslužbencev in da na eni strani glede na draginjo vseh za življenje potrebnih stvari in na drugi strani glede na denarno stanje svojega zavoda in v prospeh sigurnosti zavodnega poslovanja svojim uslužbencem določi tako plačo, da bodo mogli isti vestno in z veseljem izpolnjevati svoje dolžnosti.

Pri tem naj se pa tudi ne pozabi vpokojenih uslužbencev in njihovih vdov in sirot.

Za c. kr. deželnega predsednika

Laschan sr.

Ko je temu pozivu sledila bivša uprava Mestne hranilnice ljubljanske in je s sklepom z dne 22. marca t. l. zvišala z ozirom na draginjo plače, da obvaruje svoje uradništvo v prospeh sigurnosti zavodnega poslovanja vse sile in skrbi pri njegovem gospodarstvu in mu je določila take prejemke, da bi »moglo isto vestno in z veseljem izpolnjevati svoje dolžnosti«, pride kraljeva pokrajinska vlada in izda dne 29. junija t. l. št. 4234 naslednji odlok:

»Mestni hranilnici

v Ljubljani.

Sporazumno s pokrajinsko upravo, oddelka za notranje zadeve, se prejemki uslužbencev tamonjega zavoda, ki so bili urejeni s sklepom občinskega sveta z dne 30. marca 1922, izpremenijo oziroma znižajo v smislu priloženega izkaza, katere višine veljajo počenši s 1. julijem 1922.

To znižanje se je izvršilo v smislu § 27 regulativa za hranilnice, ker dosedanj prejemki uslužbencev niso v skladu s finančnim stanjem Mestne hranilnice in neprimerno obremenijo režijske stroške zavoda.

O izvršitvi tega je semkaj poročati.

Dr. Marn sr.

Ugotavljamo suho dejstvo, da je bil leta 1918 v veljavi ravno isti hranilnični regulativ, na katerega se sklicuje še oddelka za trgovino in industrijo g. dr. Marn, da pa je bilo stanje hranilnice l. 1918 veliko, veliko neugodnejše, kot je danes. Vključno temu dejstvu je nemška vlada respektirala slovensko upravo in je skrbela za obstanek slovenskega uradništva hranilnice, dočim je slovenska vlada protizakonito razpustila slovensko hranilnično upravo, da je mogla zopet protizakonito nastopiti proti slovenskemu uradništvu. S kako dosledno brezobzirnostjo je izvršila svoj krivičen in nesocialen ukrep, dokazuje tudi to, da je odstavila od gerentstva Mestne hranilnice ljubljanske vladnega svetnika dr. Rutarja, katerega je dne 20. maja t. l. imenoval na to mesto oddelka ministrstva za trgovino in industrijo. Dr. Rutar se je pregrešil napram pokrajinski vladni s tem, da je kot pošten značaj podal na zahtevo vlade objektivno poročilo o stanju Mestne hranilnice in se upal zagovarjati upravičenost in veljavnost sklepa bivše hranilnične uprave in občinskega sveta. Ta akt nasilja za službo javno obsodbo toliko bolj, ker se hoče s takim postopanjem uvesti ubijanje značajnosti, poštenosti in objektivne sodbe pri podrejenemu uradništvu in ga napraviti za slepo orodje v rokah absolutistov.

V tem primeru naj bi se ganila »Osrednja zveza javnih nastavljenec«, ki ne sme dopuščati, da bi se javni nameščenci s silo demoralizirali.

Proces proti socialnim revolucionarjem v Moskvi.

Ze nekaj tednov se vrši v Moskvi proces proti voditeljem ruske socialno-revolucionarne stranke (eseri), katere so boljševeki obdolžili veleizdaje na sovjetski Rusiji. Dasi je znani Radek v Berlinu na sestanku vseh treh internacional obljubil v imenu sovjetske vlade, da obtoženi na nikak način ne bodo usmrčeni, je vendar izgledalo, da vsi življenje obtoženih revolucionarnih socialistov na tako tenki nitki, da so se znameniti socialistični evropski voditelji odločili, da nastopijo riskantno pot v Moskvo v svrhu obramb obtožencev. Med njimi sta se napotila v Moskvo tudi znani belgijski socialist Vandervelde in brat umorjenega nemškega socialista Erzbergerja. Zapadnoevropski zagovorniki pa so kmalu uvideli, da je pred sovjetskimi sodnim tribunalom, ki je stal direktno pod vplivom nahujskane ulice, vak zagovor nemogoč in so odpotovali nazaj v Evropo.

Nedolgo po odpotovanju inozemskih zagovornikov pa so tudi domači ruski zagovorniki odstopili od nadaljnjega zagovarjanja. K temu koraku jih je prisililo naravnost nezasišano postopanje revolucionarskega tribunala, ki bje v obraz osnovnim pojmom pravosodstva in pravičnosti. Revolucionarski tribunal ni samo dopustil, da so prišli v sodno dvorano zastopniki moskovskega in petrogradskega boljševiškega delavstva demonstrirati proti brezmočnim obtožencem in zahtevati pričo njih njihovo smrtno obsodbo, temveč so na ukaz sodnega tribunala morali obtoženci celo pristopiti k oknom, mimo katerih so demonstrirale nahujskane delavske mase s plakati, zahtevajočimi smrt obtožencem. Pri

tem je prišlo celo do osebnih insultov na obtožene socialne revolucionarje.

Ruski zagovorniki z Muravjevom na čelu so nato zahtevali, da naj se sodna obravnava odloži in nadaljuje pred drugim sodnim tribunalom. Njihova zahteva je bila odklonjena s pripombo, da je smešno zahtevati nerazredno, popolnoma nepristransko sodišče. Pod takimi okolnostmi seveda ni bilo mogoče storiti ničesar drugega, kakor odložiti zagovorništvu, kljub temu, da je predsednik sodnega dvora za ta slučaj grozil zagovornikom s težkimi posledicami. Ljudski komisar je že tudi zahteval točen izvleček iz govora Muravjeva, zato, ker se sovjetska vlada in osrednji odbor komunistične stranke čutila razžaljeni po Muravjevih besedah: »Zlo državi in zlo narodu, ki tepta svoje zakone in se posmehuje ljudem, ki zakone branijo.«

Obtoženci sami pa so po Gendelmanu proglasili, da po tako vnebo-

vpjočem teptanju revolucionarskega zakona procesa ne morejo več smatrati za kako sodno obravnavo in če vztrajajo v sodni dvorani vseeno do konca, store to samo zato, da dokažejo iniciatorjem procesa, da se jih ne boje. Člani tribunala in obtožitelji so se udeležili zborovanja na katerem je bila sklenjena resolucija, ki zahteva za obtožene socialne revolucionarje obsodbo na smrt. Pred demonstracijami delavstva, so se izvršile v delavnicah in tovarnah neštene aretacije onih delavcev, kateri niso hoteli slepo poslušati povelj komunističnih agentov, pri odhodu k demonstracijam pa so se v vsaki tovarni in delavnici vsi delavci kontrolirali po posebnih listah.

Na tak način se nadaljuje justična komedija v Moskvi, katere, ki izzamemo justico inkvizicije, nima primera v zgodovini civiliziranega sveta.

(Jutri prinesemo opis obiska pri obtoženih socialnih revolucionarjih v njihovi ječi.)

Politične vesti.

»Državni prazniki in Nemci.«

»Jutro« v včerajšnjem svojem uvodniku napada na svoj znani prostaki način g. dr. Rybafa radi članke, ki je bil pod zgornjim naslovom objavljen v našem listu in mu podtika z zlobnim zavijanjem protinacionalne tendence. G. dr. Rybaf nam je izjavil, da se z anonimnimi zapletniki ne bo prekal o umestnosti teroristične taktike napram našim Nemcem. — Sicer bi pa bila res vsaka beseda v tem oziru odveč, kajti z Žerjav-Praprotnikovo kilko se dr. Rybaf menda še lahko meri v čisti ljubezni do naroda in do naše države.

Minister grozi našim bolnicam.

Minister narodnega zdravja Omerović je na interpelacijo zaradi krize v naših bolnicah odgovoril, da se je uprava bolnic v Slovenji zadolžila brez zakonite (?) podlage. Napovedal je strogo preiskavo. Posebno jezi ministra, da je prišla kritika o naših bolnicah v javnost, predno je bilo ministrstvo uradno obveščeno. — Poznamo to uradno obveščitev. Vse prošnje in pritožbe obleže pri referentih, bolniki pa naj med tem »neuradno« — umirajo.

Prošlost in bodočnost.

Na nedeljskem zaupniškem zboru bo dr. Žerjav iznesel načrt gospodarskih in kulturnih nalog, katere naj bi izvršila demokratična stranka med Slovenci v bodočih letih. Mi se

teh nalog veselimo in želimo, da bi v to svrhu zastavili slovenski demokraciji voditelji vse svoje sile. Samo na eno silo bi jih pri tem radi opozorili. Ta sila je njihov tisk. Žal bi bilo tega načrta, ki bo vsekakor lep in pester, ako bi mu pri uredništvu ne pomagali tudi s svojim tiskom. Če pa bodo te gospodarske in kulturne naloge branili na enak častniški način, kakor so to storili pri idejah državnega edinstva in jugoslovanstva, tedaj se bo zopet enkrat izjalovil »zakon prirode« in stali bodo pred slovensko javnostjo s temnimi pegami, kakor danes. S čim vse niso diskreditirali državne in narodne ideje? Branili so jo s seksualno moralo. Z njo so opravičevali bankokratične vezi aktivnih ministrov. Načelkali so gore osebnih članov. Posvetili so večino svojih napadov uničevanju nasprotnega časopisja. Menimo dalje, da bi bilo bolje pisati o jugoslovanskem narodnem problemu, ki je za nas istoveten s slovenskim vprašanjem, na drugačen način, kakor so to storili oni. Slovensko vprašanje, torej jugoslovansko so kaj slabo reševali z znanim blatenjem slovenskih duševnih tvorcev. Itd. Z eno besedo pripočamo jim takt, dostojen ton in pa stvarno propagando idej ter jih zagotavljamo, da se bomo tedaj našli pri marsikateremu vprašanju. Enkrat soglasujoč, drugič nasprotujoč i vendar vsikdar z blagohotnostjo pri delu za napredek naroda.

Gospodarstvo.

Prepoved naših ekonomskih razmerah v ameriški luči.

E. Dana Durand, načelnik vzhodno-evropskega oddelka Trgovskega oddelka (Department of Commerce) priobčuje v »Commerce Reports« uradnem tedniku tega Departamenta, sledeče poročilo o gospodarskih razmerah v Jugoslaviji: **Manjša letina.** Jugoslavija, v nasprotju s sosedno Bulgarsko, je imela slabo letino. Glasom uradne centive, ki je bila sporočena ameriški ministru H. Percival Dodge, je letina 1921 znašala v metričnih tonah: Koruza 1.800.000, pšenica 980.000, ječmen 270.000, oves 300.000

riž 150.000 in krompir 950.000. Letina je bila za vse te postavke manjša od one prejšnjega leta, vsega skupaj povprečno za 20 od sto. Vzrok

za to je baje dolga suša, dasi so železniške razmere in viziko ki ga nestalna izvozna politika nalaga poljedelcu, bržkone neugodno vplivati na setev.

Nestalna valuta. Vzlic uvedbi stroge kontrole nad transakcijami z valuto je vrednost dinarja še vedno nestalna. Zdi se, da je kontrolni komisiji bolj na srcu dviganje dinarja, nego njegova stalnost. Med 5. novembrom in 9. januarjem se je dinar dvignil od 1 centa in dveh de-

setink v New Yorku na 1 cent 44 setink; v tej dobi je trikrat znatno padel in se zopet povzpел navzgor. Finančni minister baje pripisuje padec dinarja tekom poletja in jeseni — od 3 centov in 6 desetink na 1 cent in dve desetinki — bolj neugodnemu trgovskemu ravnesvju med uvozom in izvozom in spekulacij, kot izdaji papirnatih novčanic. Bankovci v cirkulaciji, izdani od Narodne Banke do koncem novembra, so znašali 4.619, 400.000 dinarjev, torej 272 milijonov več kot do 22. septembra.

Izvoz v Združene Države. Konzul Kenneth S. Patton v Belgradu brzojavlja, da je ves izvoz iz Jugoslavije v Združene Države znašal tekom leta 1921 le \$ 1230.000. Skoraj ves izvoz je obstojal iz pyrethrum cvetja za izdelovanje mrčesnega prahu.

II. ljubljanski velesejm

od dne 2. do 11. septembra 1922.

Dovoz inozemskega razstavnega blaga. Opozarjamo vse tukajšnje trgovce in zastopnike inozemskih tvrdk, da se zamore že uvoziti inozemsko razstavno blago po polovičnem blagovnem tarifu na naših železnicah in carine prosto, če se v teku 6 mesecev zopet izvozi. Vsled sedanjih otekočenih prometnih razmer priporočamo vsem zainteresentom, da se za velesemenj namenjeno razstavno blago še sedaj prične razpošiljati na naslov »Urad ljubljanskega velesejma«, ker se zna eventualno primeriti kot na Zagrebškem velesejmu, da pride blago prepozno na sejmšče. Došlo blago prevzame sejmski oficijelni špediter tvrdka Balkan d. d. v Ljubljani v svoja skladišča, kjer ostane do otvoritve semnja in se kot odškodnina zaračunajo minimalni stroški. Prepovedan je sicer še uvoz luksuznega blaga, vendar pa se je že ponovno zaprosilo za izjemo za velesemenj in upamo, da ne brez uspeha.

Zaščita industrijske svojine. Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu je priznalo pod št. 1431 od 16. junija 1922. II. ljubljansko velesajmsko prireditvev od 2. septembra 8. ure zjutraj do 11. septembra 18. ure zvečer, razstavnega značaja in izdalo na podlagi F. Br. 99 a) u čl. 10. Privremnoga zakona o državnoj trošarini takšama i pristojbinama i po predpisih čl. 94. Narredbe o izvršenju uredbe o zaščiti industrijske svojine, da uživa razstavljalec izuma ali proizvoda pogodnosti prioritete od dneva, ko je dotični predmet izložil, če najkasneje v treh mesecih po zaključku velesajma zaprosi za zaščito industrijske svojine. Na to pogodnost opozarjamo vse izumitelje, kateri želijo razstaviti svoje izume ali proizvode na »Ljubljanskem velikem semnju.

Reklamne deske. Prilikom prireditve I. ljubljanskega velesajma so se pogosto pojavili slučaj, da ljubljanski črkoslikarji vsled preobilice naročil niso zamogli vsakemu zainteresentu pravočasno izvršiti črkoslikarska dela na reklamnih deskah, namenjenih na poslopja in ograjo sejmšča. Opozarjamo vse zainteresente, da si pravočasno najamejo prostor za reklamno desko in jo pušče že sedaj izgotoviti, ker bi eventualno pozneje ne prišlo pravočasno na vrsto.

„Slovenski Pravnik“.

Izdaja društvo »Pravnik« v Ljubljani. Z več nego polletnim zakasnenjem je ravnokar izšel zadnji 1.anski zvezek tega našega edinega pravniškega glasila, ki obsega številke 9—12. Neredno izhajanje »Slovenskega Pravnika« med vojno in neposredno po prevratu je bilo razumljivo in nelagodno; sedaj pa, tri dobra leta po ustanovitvi nove države, bi smeli vendar pričakovati, da bo Pravnik zopet kakor v predvojni časih ob mnogo težavnejših razmerah, redno mesečno izhajal. Ali naj zaostaja slobodna domovina kjer so Slovenci državni narod, za neodrešenimi brati, ki svoj »Pravni Vestnik«, vključno vsem gmotnim težavam in groznemu pomanjkanju slovenskih pravnikov, objavljajo precej redno v mesečnih zvezkih?

Redno mesečno in, ako le mogoče, polmesečno izhajanje našega pravniškega glasila je tem bolj potrebno, ako pomislimo, da tvori Slovenija z Dalmacijo vred danes, kar se zakonov tiče, posebno ozemlje, na katerem veljajo po večini še prejšnji avstrijski zakoni, ki so pa deloma spremenjeni in dopolnjeni. Pred vojno, ko so slovenskim pravnikom stali na razpolaganje različni dobri avstrijski pravniški časopisi v nemškem jeziku, v katere so pošiljali

svoje prispevke tudi mnogi slovenski pravniški pisatelji, je bila glavna naloga slovenskega pravniškega lista razvijanje in spopolnjevanje slovenskega pravnega jezika. Danes pa, ko se avstrijska zakonodaja razvija ločeno od naše in v čisto drugih smereh, nam mora »Slovenski Pravnik« vsaj kolikor toliko nadomeščati »Allg. Gerichtszeitung«, »Gerichtshalle«, in druge avstrijske pravniške časopise. In to ne bi smelo biti sedaj tako težko. Kar se namreč sotrudiš, ki tiče, je menda naš položaj neprimerno boljši nego pod geranzatornim avstrijskim režimom. A tudi gmotna stran ne bi smela delati težave. Ako se je našel kredit, menda v znesku enega milijona dinarjev, za nek nebulozni fond »za propagiranje državne ideje med Slovenci«, o katerega vporabi pa se ni mnogo izvedelo, potem se mora v naši državi najti tudi potrebni denar za pridpiranje lista, ki služi zvišenim idejam prava in pravice. Poglobljevanje teh idej služi gotovo tudi propagiranju državne ideje; saj je »Justitia fundamentum regnorum« ne samo v bivši Avstriji, temveč menda tudi v naši državi.

Vsebinsa sedaj izišlega zvezka »Slovenskega Pravnika« je, kakor ona prejšnjih zvezkov, bogata in zelo zanimiva.

Predsednik Kavčnik nas seznaja s temeljnimi načeli in bistvenimi

ogrodjem civilnega sodnega postopka kraljevine Srbije, od 20. februarja 1865. Medsebojno spoznavanje ni samo potrebno, kakor meni g. Kavčnik, kot predhodno sredstvo za ujedinenje zakonov, temveč sploh za notranje približevanje vseh tistih različnih delov, iz katerih se je postavila naša nova država. Razprava g. Kavčnika bo gotovo dobrodošla vsem našim praktičnim pravnikom.

Dr. Milan Škerlj nadaljuje svoj referat o osnutku zakona o advokatih in advokatskih pripravnikih.

Tudi za širše občinstvo zelo zanimiv članek je dr. Ogrina »Dvoje ustavnih vprašanj«. V prvem delu dokazuje pisatelj, da so pri nas tako pred kakor tudi po vidovdanski ustavi le parlamentarne vlade ustavno dopustne. On pa to obžaluje in navaja tehtne razloge, zakaj bi bile v slučaju potrebe umestne nevtalne vlade, kakor so bile take z dobrim vspehom imenovane od predsednika Masaryka v češkoslovaški republiki. Posebno graja, da morajo tudi državni podtajniki biti parlamentarci.

V drugem delu se bavi s pojmom oblasti v ustavi. Po vsej pravici graja vporabo izraza »oblast« za pokrajino, deželo, ker pomenja isti 1. gospodstvo (Gewalt) in 2. urad (Behörde), nikakor pa ne ozemlja, nad katerim se razteza gospodstvo ali na katerem posluje urad.

Vendar se mi zdi, da dela pisatelj nekoliko krivice ustavi, ako ji očita, da rabi izraz »oblast« ob enem za gospodstvo (oblastvo) in za pokrajino. Ta neodpustna napaka se nahaja le v slovenskem prevodu: srbski izvirnik rabi za prvi pojem izraz »vlast« in le za teritorij izraz »oblast«. Tudi to ni priporočljivo, ker se tudi v srbsčini izraz »oblast« le v prenešenem zmislu in per nefas rabi za pokrajino; vendar ni v srbskem izvirniku one zmešnjave kakor v slovenskem prevodu. Naši prevajalci bi morali biti tu bolj previdni. Gotovo je želeli, da se čim hitreje in čim doledneje uvede za vso našo državo enotna pravna in upravna terminologija — in pisec teh vrst je že v decembru l. 1918 pri prvem obisku v Beogradu priporočal imenovanje komisije v svrhu sestavljanja enotne terminologije — toda to ne sme iti tako daleč, da sprejmemo brez vsakega pomisleka izraze, ki že v srbsčini niso dobri, v našem jeziku imajo čisto drug pomen in povzročajo nerazumevanje in zmešnjavo.

Izmed objavljenih odločb iz pravosodne prakse bo tudi širše občinstvo zanimal slučaj izvršilnega postopanja proti državnemu zakladu, in to ne toliko radi svoje pravniške vsebine, kakor radi tega, ker je iz njega razvidno, da naš erar niti z razsodbo priznanih zneskov ne plača. Vsi, ki imajo posla z našim erar-

jem, zlasti pa dobavitelji, koliko truda, koliko izgube časa in drugih neprijetnosti je treba potrpeti, predno dosežeš likvidacijo svoje terjatve in nakazilo izplačila. Seveda moraš potem še mesece in tudi leto čakati, predno ti likvidirani znesek tudi v resnici izplačajo. Posledica je bila, da se skoraj noben pošten industrialec ali trgovec ne poteguje več za erarne dobave in da ostanejo vsled tega natečaji brezuspešni.

Omenjeni slučaj bo to razpoloženje najbrž vtrdil. Iz njega se vidi namreč ne samo, da erar niti po razsodbi, ki jo je najbrž provociral upnik, ki se je čakanja naveličal, ne plača, temveč da ti sodišča potem izvršilni predlog proti erarju s pozivom na posebni položaj državnega zaklada odbijejo.

Take odločbe so morda v zakonu vtemeljene, ugled in kredit države pa gotovo trpita, ako se izve, da od erarja ni mogoče doseči plačila niti z lepa niti z grda. Tega seveda niso krivi sodniki, toda na končnem neprijetnem rezultatu to nič ne menja.

R.

• Otvoritev Sokolskega doma : v Skofji Loki 9. t. m.

Dnevne vesti.

— **Popravek.** V včerajšnji članek »Se danje stanje zadržkega vprašanja« sta se vrnila dve nepravilni pomoti, ki bistveno kvartirali smisel dotičnih stavkov. Tako je odgovoril na naše drugo vprašanje z. dr. Ribar: »V mednarodnih odnosih odločujoče žalibog ne vedno edino le moč in ne kakor je bilo napačno pa v narodnih odnosih itd.« Druga napaka pa je bila v predzadnji odstavku, ki se mora pravilno glasniti: »Vsa ostala vprašanja pa bi ostala nerešena ali pa bi se morala rešiti posebej, to je ne v zvezi s koncesijami, ki bi (ne so) nam bile v zadrsnem op. ur., dočim je šla sedaj koncesija za protikoncesijo.

— **Kralj lastnik vile v Bohinju.** Generalni komisar za tujski promet v Sloveniji je podaril kralju bivšo Muhrovo vilo ob Bohinjskem jezeru, kjer bo kralj bival za časa lovov.

— **Kraljevo odlikovanje predsednika poljske republike.** Kralj Aleksander je odlikoval predsednika Pilsudskega s Karagorjevo zvezdo I. razreda. Visoki red izročil predsedniku naš poslanik v Varšavi v svečani javni prireditvi.

— **Kandidat SKS za državni svet** je definitivno določen g. dr. Iv. Škarja, pravni svetnik pri gradbeni direkciji v Ljubljani.

— **Izpremembe v osebju.** Upokojeni so: računski ravnatelj bivše deželne uprave kranjske g. Henrik Lindner, načelnik pri ministrstvu za socialno politiko g. dr. Cvetko Gregorič, ravnatelj ljubljanskega oddelka kmetijskega ministrstva za prehrano in obnovo dežel, dr. Bogomil Seneković ter pisar istega oddelka g. Fr. Urlep. Višji državni zdravnik g. Ivan Fischer v Celju je premeščen v Zalec. Absolvirani zdravnik g. Vek. Rigler je imenovan za provizorja drž. zdravniškega v X. št. razredu ter pridelen okraj glavarstvu v Murski Soboti. — Iz državne je izstopil asistent pri držav. kmetijsko-lesarskem zavodu v Ljubljani g. Iv. Bartl.

— **Imenovanje.** Ravnatelj držav. kmetijske šole v St. Juriju ob juž. železnici g. Iv. Belle je imenovan za kmetijskega svetnika.

— **Novi zakon.** V Uradnem listu št. 72 so priobčeni naslednji zakoni: 1. zakon o postopu prebivalstva in domačih živali, 2. zakon o davku na prebivalstvo, 3. zakon o preložitvi celokupne davnine bivše avstro-ogrske monarhije v davke naše države, 4. zakon o začasnih sklopih sodniške pripravljalne službe za postopne doželnosti v Splitu in Ljubljani.

— **Solstvo naše države.** V zadnjem šolskem letu je bilo v Jugoslaviji 134 gimnazij s 50.482 dijakmi in 2056 učiteljskih moči; učiteljske je bilo 32 s 5093 gojenci in 433 učni moči; realni, gimnaziji je bilo 5 s 3154 dijakmi in 138 profesorji; morališke akademije so bile 3 s 458 dijakmi in 36 profesorji, meščanski šol je bilo 62 s 4992 učenci in 365 učitelji; ljudskih šol je bilo 9974 z okroglo 800.000 učenci in učenkami in 12.408 učiteljskih moči.

— **Društvo slovenskih zdravnikov** si je izvolilo za predsednika g. dr. Jos. Tikanja.

— **Naseljevanje v naši državi.** Od osvojitve je bilo v Sloveniji 4200 družin, večinoma iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije. V južni Srbiji je bilo 8757 družin, in sicer iz Srbije 3367 družin, iz Črne gore 1346, iz Bosne in Hercegovine 860, iz Vojvodine 625, iz Dalmacije 1045, iz Hrvaške in Slavonije 1505 družin. (Kje pa so ostali Slovenci, posebno iz Primorske?)

— **Osebnosti v naši državi.** Imenovan je za upravnika V. r. pri pošti Kralj kontrolor V. r. Ivan Cof od pošte direktorje v Ljubljani. Premesteni so: upravnik VI. r. Ivan Ulepič od pošte Kranj k pošti Ljubljana 3, upravnik V. r. Jakob Segula od pošte Ljubljana 7 k pošti Ljubljana 6, upravnik V. r. Josip Verdir od pošte Bled 1 k pošti Ljubljana 7 in Ana Niefargal od pošte Bazarovca k pošti Velenje; kontrolorja V. r. Iv. Sajna od pošte Sarajevo 1 k pošti Ljubljana 2 in Karel Kumar od pošte Ljubljana 1 k pošti Maribor 1; postarji IV. r. Valentin Zablacan od pošte Sv. Trojice v Slov. gorah k pošti Maribor 1, Viktor Treven od pošte Ormož k pošti Bled 1, Karel Avser od pošte Rakek k pošti Kamnik, Alojzij Hraščev od pošte Velenje k pošti Ljubljana 2 in Stanko Knez od pošte Ljubljana 1 k pošti Beograd 1; postarji V. r. Adolf Sadar od vzdrževalnega oddelka v Ljubljani k pošti Ljubljana 2, Josip Turk od pošte Ljubljana 2 k pošti Beograd 2, Vladimir Bajuk, Ludovik Primoseh in Julij Kuštrm od pošte Ljubljana 2 k pošti Subotica 2, Dagoberit Poka od vzdrževalnega oddelka v Mariboru k pošti Maribor; postarji VI. r. Marija Vidu od pošte Konjice k pošti Kamnik, Marija Trogar od pošte Velenje k pošti Celje. Karel Högler, Ivan Jančigaj, Alojzij Knez in Cvetko

ko Kolba od pošte Ljubljana II k pošti Subotica II, Roža Meglič od pošte Maribor I. k pošti Rogaska Slatina in Valentin Pečnikar od pošte Ljubljana 2 k pošti Beograd 2; privremeni postarji II. r. Bogomir Leske od pošte Ljubljana 2 k pošti Sombor, poduradnik V. r. Josip Fakin od pošte Ljubljana 2 k pošti Zemun I, sluga V. r. Fran Tomboš od pošte Rogaska Slatina k pošti Rogatec in poštna odpravica Marija Lovšin od pošte Kočevska reka k pošti Dolenjave pri Ribnici. Poštni službi so se odpovedali: privremena postarica II. r. Marija Kathern pri pošti Ptuj in pisarniška manipulanta VI. r. Ciril in Tomšič pri pošti direktorji v Ljubljani in Pavla Rugelj pri pošti Ljubljana I. Službene pogodbe je odvezala poštna odpravica Ema Benedek pri Sv. Križu pri Kostanjevici, iz poštnih službe je odpuščen poštni oficijant Ivan Simončič. Začasno je upokojena postarica III. r. Jospina Teply pri pošti Kranj. Trajno so upokojeni: poduradnik III. r. Ivan Dekleva in Mihael Miklavc pri pošti Ljubljana I, Tomaž Stranišak pri pošti Maribor I in sluga II. r. Fran Resnik pri pošti Ljubljana I. Umrli so: Upravnik V. r. Miroslav Schmidt pri pošti Gradac pri Črnoljubi, poduradnik IV. r. Josip Rožič pri pošti Trzin in sluga V. r. Miha Fuger pri pošti Velenje.

— **Za novo cesto iz Bojance v Privoče** v črnoljubnem okraju je dovolil finančni odbor 100.000 kron kredita.

— **Dijaki — razbojniki.** V Prilepu (Srbija) so se od lauske jeseni ponavljali ropi po raznih zavodih. Nedavno je bil dijak Balabanović zaklan v svojem stanovanju. Lopovi so bili vselej maskirani. Sedaj so prišli nevarni družbi na sled. Razbojniško društvo so tvorili dijaki ondote gimnazije, ki so enkrat tudi skušali zažgati gimnazijsko poslopje. Balabanovića so zaklali, ker ni hotel izvršiti neke mu poverljive naloge.

— **Promocija.** Na češki univerzi v Karlovi v Pragi bo danes promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Valentin Meršolj iz Radovljice.

— **Volitvi na Kočevskem.** Blizu Tiefertala so volkovi razgrizali 5 ovc na pašah, med tem ko je 14 letni pastir tekel domov povdat, da se je približal čredi volk.

— **Kočevje je zapustil** nadučitelj V. Tschinkel ter nastopil enako službo v Grebiniu na Koroskem. Tschinkel je izdal svoječasno knjigo pravljic in pripovedk na Kočevskem.

— **Na brata je streljal** pri Knežni njeni blizu Blok neki Jakob Baraga, ne da bi bil brata zadel. Orožniki so mu odvzeli večjo puško ter ga zaprli.

— **Prenos zemskih ostankov pok. Matka Mandića,** zaslužnega prvoborilca in zastopnika istrskih Slovanov, se je izvršil zelo slovesno zadnjo nedeljo iz Spincivca, kjer je umrl 15. maja 1915, na pokopališče jugoslovanskega Kastva. Žalnih slovesnosti se je udeležilo nad 10.000 oseb, tudi iz podjarmih krajev Istre.

— **Negodna na železnici.** Pri postaji Zvečaj pri Karlovcu je dne 6. t. m. skočilo več voz tovornega vlaka s tira, vsled česar je bil ves dopoldan promet oviran ter so morali potniki prestopiti.

— **Srečen šofer.** Šoferju Spaljerju v Novem Sadu je umrl v Ameriki sorodnik, ki mu je zapustil 15.000 dolarjev, kar znaša 5 milijonov kron.

— **Računske listke »Družbe sv. Cirila in Metoda«** so sklenili uvesti g. plačniki in takarji pri svojem zbiranju dne 30. junija po vseh restavracijah, kavarnah in gostilnah v Ljubljani, kakor tudi v drugih mestih in trgih v Sloveniji. Slavno občinstvo vljudno prosimo, da ne odklanja plačilnih listkov, temveč jih vsepovsod zahteva. Narodna zavest in obrambno delo C. M. družbe zahteva obulob na oltar našega kulturnega delovanja. Družba vrti še dalje veliko in nesebično delo, da spasi tudi one, ki so v nevarnosti, da utonejo v tučevnih valovih.

— **Od časa do časa** bomo priporočali imena vseh onih javnih lokalov, kjer so uvedeni C. M. računski listki. — Kaj pa trgovci? Ali bi ne mogle tudi te uvesti družbenih listkov? Ene krona pri naštetih velikih računih kaj se to pozna. Družbi bi pa bilo zlasti v teh težkih časih zelo pomagano. — Pogledite v Avstrijo, vsepovsod so uvedeni listki za Suidmarko in Schulverein. Pogledite v Trst, nobene gostilne, ne kavarne, da niti špelunke ne dobite brez plačilnih listkov Lege nazionala. Ali naj bomo samo Slovenci tako brezbržni narod.

— **Iz sodnih kronov.** Za avskultanta sta imenovana dosedanja pravna praktikanca v Ljubljani dr. Josip Senk in dr. Boris Mihačič.

— **Nesrečen padeč.** V Slov. Bistrici je časa praznovanja 50 letnice odnootnega gasilnega društva gasilec Josip Breznik iz Orebove vasi tako nesrečno padel s kolesa, da

je radi poškodb drugi dan v mariborski bolnici umrl.

— **Oče morilec.** V Gornji Počanki se je posestnik Marjan Jencič pripravil na svojo ženo in jo med prepirom udaril z mazo po hrbtu. Njegov sin, to vidi, je skočil na pomoč materi, a pri tem je oče sina z motiko tako udaril, da ga je z enim mahom ubil. Morilec je izročen sodišču.

— **Politiški šel — poveril velike vsote.** V Vrhu je obtožen tamonjski policijski šef, da je zlorabil službeno oblast in poveril velike vsote državnega denarja. Izroččen je sodišču.

— **Sprejem golencev v 2. art. podofic.** šolo v Mariboru. Meseca oktobra 1922 bo sprejetih 200 mladenčev za golence v 2. art. inženjsko podoficirsko šolo v Mariboru. Pogoji so razvidni iz oglasa, ki je nabit na deski mestnega magistrata in na »Mestnem domu«.

— **Sprejem golencev v inženjsko podoficirsko šolo v Mariboru.** Meseca septembra 1922 bo sprejetih 150 mladenčev za golence v inženjsko podoficirsko šolo v Mariboru. Pogoji so razvidni iz razglaš (konkurza) na deski mestnega magistrata in na »Mestnem domu«.

Ljubljana.

— **Izlet srbskih sirot v Ljubljano.** V soboto ob pol 3. pride v Ljubljano 60 srbskih sirot, dečkov in deklic, ki so izgubili v svetovni vojni svoje roditelje. Kakor v Celju in Mariboru tako se pripravljajo tudi v Ljubljani narodno ženstvo, da pripravijo malim, dragim gostom, ki prihajajo iz osrčja naše domovine, prigrisc, bratski sprejem. Naša šolska mladina bo tvorila spahar od južnega kolodvora po Dunajski cesti, Selenburgovi ulici, mimo Zvezde, po Kongresnem trgu, Wolfovi ulici, Marjetnem trgu, Miklošičevi cesti, Dalmatinski v Komenskega ulici ter po Vidovdanski cesti do belgijske vojašnice, kjer bo deca nastanjena s svojimi spremljevalci. Uverjeni smo, da boste vi, dragi starši, poslali radevolje svoje otroke v soboto 15. julija eno uro pred prihodom vlaka, to je ob pol 2. v tisto šolo, katero so otroci doslej obiskovali, da pozdravijo svoje drage bratce in sestrice s cvetjem ali zastavicami ter jim tako izkazuje ljubav in sočutje. Se istega dne popoldne ob 6. uri priredi srbska deca koncert na vrtu »Narodnega doma«. Natančen program koncerta sledi »Nahodnje dni. Vse iste učence št. Jakobski Jekličke šole, ki so peke pri koncertu v Unionu, naj pridejo v četrtek dne 13. julija popoldne ob pol 2. v šolo k pevski vaji, ker bodo nastopile v eni točki pri koncertu, ki ga prirede srbski otroci.

— **Mestna zastavljajnica** ima tomesecno dražbo novembra 1921 zastavljenih predmetov 13. julija popoldne.

— **Abiturnjanski tečaj dr. trgovske akademije v Ljubljani.** Ta tečaj je obiskovalo v šolskem letu 1921/22 44 rednih slušateljev in 7 hospitantov. Vpisovanje v abitur tečaj za leto 1922/23 se vrši od 11. septembra do 3. oktobra. Hospitali za obit. tečaj se sprejemajo na pismeno prošnjo le izredno od slučaja do slučaja po odobrenju ministrstva za trgovino in industrijo na predlog ravnateljstva trg. akademije.

— **Državna trgovska akademija v Ljubljani.** Ta zavod je obiskovalo letos 73 učenec in učenke. V I. letniku jih je bilo 37 (+5) v II. letniku jih je bilo 36. Učni uspehi: V I. letniku: odlika 1; prvi red 32; ponavljalni izpit 1; neizprašan 1. V II. letniku: odlika 5; prvi red 22; neizprašan 2. Trgovska akademija bodi imela v šolskem letu 1922/23 tri letnike. V vsak letnik se sprejme 40 učenec (učenke). Hospitali se ne sprejemajo več. Vpisovanje se vrši od 11. do 14. septembra.

— **Iz Ljubljane.** Od Wolfove ulice do konca Starega trga se je izgubil zlat ščipalnik. Pošten najditelj se naproša: O. V. Stari trg 26-11.

— **Originalno presenečenje na »Zagrebskem zboru«.** Kakor čitamo v hrvaških časopisih je izzvala svetovnoznana trdnja Mehl — katero pri nas pozna je vsako de — nepričakovano presenečenje na »Zagrebskem zboru«. Pri trdnji Mehl se je namreč vršilo poskusno kuhanje črne in bele kave ter čokolade. Predno so kupci zapustili paviljon, so se pozvali dopolniti na brezplačno kavo, popoldne pa na čokolado. To je izvršten način, s katerim nas je trdnja prepričala o svojih prvotnih izdelkih. Vsekakor bodo kupci mnogoštevilno posestili ta lokal v četrtek, ko se bo zopet vršilo to poskusno kuhanje ter delne brezplačne južne. Vsi, ki bodo v tem času obišli na lokal, bodo izredno omenjene trdnje na Aleksandrovi cesti 1. z vprašanjem, dali se bo vršilo tudi pri tuk. podružnici to zelo pomembno poskusno kuhanje. Z veseljem smo izvedeli, da se vrši tudi v Ljubljani pri tuk. podružnici

na Aleksandrovi cesti 1. to poskusno kuhanje in sicer dne 13. t. m., kakor se danes opozarjamo naše cenjene čitatelje.

— **Usilbenost nekega tuk. anonimnega zavoda** je nedelje neznani tat včeraj ponoči med pol 10. in pol 12. uro, ko je od truda zaspal na klopi v drevedu na križišču Dunajske in Bleiweisove ceste, ter mu pobral sledeče predmete: 1 srebrni »tula« uro v vrednosti 2500 kron, 1 vojni red, 1 tabelo poštnih pristojbin, 1 načrt za »Ljubljanski vestnik« t. j. koledar, vojni red lid., 5 raznih ključev, 1 ljubljanski načrt, 1 taško za akte v kateri je bilo 300 kron denarja, 1 blok »J. Majtinger« za naročila in 1 blok »Lukul« za naročila t. j. druge malenkosti. Zilkovci so baje že na sledu.

— **Umrl je v četrti vopodni dijak** državne tehnične šole Ivan Valentinčič, sin uslužbenca Jugoslovanske tiskarne v 18. letu starosti. Pogreb bo danes pop. ob pol 4. uri. Naj počiva v miru!

— **Politiški vestnik.** Lesnemu trgovcu Albinu Dolšku iz Gerbina pri Litli je bilo ukraden 5000 kron vredno kolo. — Osrednji gospodarski zadrugi »Ekonom« je bil 6. t. m. ukraden pisalni stroj znanke »Courier« št. 12.124, vreden 18.000 K. Sv. r. se pred nakupom. — V Ljubljani v Trnovem je dne 6. t. m. zapazil Srečko Dražil mrtvo truplo. Dražil je takol poklical strahotnika, ki je ukrenil vse potrebno, da so mrtveca spravili na suho. Došli policijski zdravnik in policijski uradnik sta komisionelno ugotovila, da je mrtvec krojaški pomočnik Valentin Dikovnik, ki je pred enim tednom med kopanjem v Ljubljani utonil. Utopljenca so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

— **Kongres jugoslovanskega ženstva.** Včerajšnje zborovanje kongresistek se je pečalo in razpravljalo po večini o vprašanju nezakonske dece. Govorile so o tem gđ. Stebljeva, g. Hrističeva, p. edesnica ženskega učiteljskega združenja g. Zupancičeva, g. Jenkova, Milivojevičeva, Bekovičeva in še nekaj drugih. Vse govornice so se strinjale v tem, da je bedi nezakonske dece odpuščati na način, da se vzame v zaščito nezakonsko mater. G. Govekarjeva je prečitala neki dopis, v katerem se obračajo javne namestnice na »Kolo jugoslovanskih sester« s prošnjo, naj bi se Kolo zavzelo za to, da dobivajo za svojo nezakonsko dečo isto draginsko doklado, kakor zakonski otroci. Kako lepo je opisati stanje nezakonske dece za Lj. poljudva iz Maribora. Nesustojljivo in nekulturno je prepustiti stradanju nezakonskega otroka, ki postane ravnotako dober državljan kakor vsakdo drugi. Zgled nam je pokojni dr. Oražem, ki je bil tudi nezakonski sin. Oporoko, kakršno je sestavil dr. Oražem, more narekovati je zlasti s. r. c. Predsednica g. Hrističeva je nato zaključila obširno debato o prečnem vprašanju nezakonskih otrok.

Maribor.

Srbski otroci pridejo v nedeljo, 9. tn. z vlakom ob 10. uri. Na kolodvoru jih sprejmejo gojenci tuk. stanice za zaščito dece, vojaška godba in razna društva. Od kolodvora gredo z vojaško godbo v sprejeto v kadetnico, kjer bo popoldne velika ljudska veselica. Vstopnina 2 Din. Avtomobili vozijo od dravskega mostu proti mali odhodnini. — V pondeljek si gostje ogledajo mesto, na kar bodo v Narodnem domu marionetne predstave. Popoldne si ogledajo Ruše, v tork jutraj pojdejo v Rogosko Slatino. Pred odhodom vlaka dobi vsak otrok mal spominke na Maribor. Izletnike vodi nekdanji vojni minister general Rašić.

Vročina. Nastala je prav tropična vročina, kar ukaže posebno grozdu in sadiju. Ker pa paha tudi veter je nastala za vrtove že suša. Dobro je, da je zemlja vsled dolgotrajnega deževja napita, tako, da nam vsaj vode ne primanjkuje.

Posvetovanje gledaliških intendantov v Zagrebu. Te dni se posvetujejo v Zagrebu upravni gledališč. Glasom časnikaških poročil se udeležujejo teh posvetovanj upravni vsi gledališči. Med navedenimi gledališči pa ne najdemo upravnika mariborskega gledališča. Ali je to časnikaška pomota, ali je pa morda res, da ni zraven našega upravnika? Verjetno bi bilo, ker dvema gospodoma služiti ni mogote.

Smrten padeč s kolesa. Jožef Breznik, podžupan iz Orebove vasi pri Mariboru je hotel dne 2. t. m. obiskati gasilsko slavnost v Slov. Bistrici s kolesom. Pri Sv. Jožefu pa je tako nesrečno padel, da se je hudo poobil in na poškodbah umrl v mariborski bolnici.

Vlomilce v Tičarjevo trgovino v Ljubljani je bil v sredo ujet v Mariboru. To je neki Punčuh, ki ima na vesti še druge delikte. Vlomil je tudi v Slovenski Bistrici, v Šmarjah pri Jelšah in bogve kje še.

Sestanek NSS bo danes v soboto zvečer ob 20. uri v gostilni Vlahovič. Pridite vsi, prijatelji dobrodošli.

Celje.

Koncert srbskih vojnih sirot se vrš danes v soboto ob pol 9. uri zvečer v veliki dvorani celjskega Narodnega doma. Med odmore in po koncertu svira mariborska vojaška godba.

Lepaki za celjsko obrtno razstavo so se pričeli te dni razpošiljati. Lepak predstavlja v sredini stari grad v modro zlati barvi, nad razvalino je celjski grb, tri zlate zvezde na modrem polju, v vazonu se vije Savinja. Na eni strani je kovač, ki kuje, na drugi strani pa poljedelec, ki orje. Lepak je okusno kamnotiskarsko delo, ki ga je oskrbel celjska Zvezna tiskarna.

Zlet celjske Sokolske župe v Celje se bo vršil v dneih 15. in 16. julija. V soboto 15. pop. in v nedeljo pop. se bodo vršile tekme. Ob 11. uri bo povorka. Popoldne bo javna telovadba in ljudska slavnost na glazili.

Benjamin-Ipavčeva ulica od tovarne »Cinal« do voj. barak je vsled poplave obeh mostov na tej cesti za vozni promet za en teden zaprta.

Nogometna tekma med ljubljanskim športnim klubom »Primorje« in Atletiki se vrši v nedeljo 9. tm. pri »Skalni kletki«.

Stari gimnazijsko poslopje pri farni cerkvi so renovirali. V tem posloplju namestavljajo nastanitvi bodoče upravno sodišče v Celju.

Nekateri hišni posestniki celjski se popolnoma nič ne brigajo, da bi spravili v red in popravili trotoarje ob hišah, kateri kažejo ponekod cele luknje, ki so pasantom skoro nevarne, v deževju pa se v njih zbirajo cele mlake vode. Magistrat naj bi te lastnike hiš, ki se ne brigajo za njegove ukaze, prisilil, iste izpopraviti.

Prireditvi v korist »Zavodu slepih« v Ljubljani se vrši jutri v nedeljo rt »Grenadirju«. Sodeluje godba iz Trbovelj.

Popisi ferljalnih olajšica (Almanah F. S.) za leto 1922 so dospeli. Za člane celjske podružnice na kr. drž. realni gimnaziji se dobe pri tov. Drago Černe, Kralja Petra cesta 32, Celje.

Odgovor. Poroča se nam, da prodaja pivovarne Laško pivo gostilničarjem po enakih cenah kakor druge pivovarne, ker imajo vse pivovarne za pivo dogovorjene enake cene. Ako pa gostilničarji računajo pivo pivovarne Laško višje, kakor pivovarne Götz, bi bilo to samo znamenje, da je pivo pivovarne Laško dosti boljše od pivovarne Götz, ker bi ga drugače po višji ceni sploh ne mogli prodajati. Kako računajo gostilničarji pivo gostom, na to nimajo pivovarne kot takne nikakega vpliva. O kakovosti piva Delniške pivovarne Laško pa se more vsakdo najbolje prepričati sam, da je stavljeno »Vprašanje« popolnoma zgrešeno in najbrže potaknjeno od konkurence slovenske pivovarne.

Sokolstvo.

Slavnostna otvorila Sokolskega doma v Škofji Loki se vrši v nedeljo, 9. julija po temle sporedu: Na predvečer ob 20.—21. promenačni koncert na Glavnem trgu in podoknica kumit sestr. Aug. Zibelič-vr. 9. julija 1. Sprejem gostov pri jutranjih vlakih, 2. ob pol 9. skušnje za popoldanski nastop, 3. ob pol 11. obhod, 4. ob 11. slavnostna otvorila doma, 5. ob 13. javna telovadba. Po telovadbi veselica na Štemarjih ob slabem vremenu v Domu. Sodeluje polnoštevila godba Dravske divizije.

Sokol Škofja Loka. Drugi del večernega vlaka iz Ljubljane proti Jesenicam vozi v nedeljo zvečer iz Škofje Loke ob 21.45.

Sport in turistika.

S. K. Primorje. Sestanek članov plavalne sekcije se vrši v sotočju, dne 8. julija ob 7. zvečer v zadnji sobi Narodne kavarne. Pozivajo se vsi člani in članice, da se zanesljivo udeležijo sestanka v svrhu določitve rednega treniranja in radi bližajočih se plavalnih tekem. — Načelnik.

Gledališče in glasba.

Pevec. Glasilo Pevske zveze. Izšlo je pravkar šest zvezkov (3—6) v enem sešitku s prav zanimivo vsebino. Podrobno bomo še poročali.

Književnost in umetnost.

Klub »Ognjišče arhitektov-akademikov« je prejel dopis, kateri zasluži biti objavljen. Prateči za simpatijon rad omalčuje na kulturnem podizanju našega naroda in naročito ceneči cilj Društva »Ognjišče« za čuvanjem spomenika naše stare in slavne prošlosti. Predsednik ministrskega sveta, Gospodin Nikola P. Pašić, mislečiji se za člane otmeljača »Ognjišča«, čiti Društva na »leži« nspoh in radi na očuvanju starin in podizanju novih tekovina našeg naroda. Seti kabineta: Popovici. Ognjišče je nočisanovljeni, izključno strokovni klub slušateljev šole arhitekture ljubljanske tehnike. AČA.

Društvene vesti.

Družba sv. Cirila in Metoda sporoča tem potom vsem svojim podružnicam, da jih bo obiskal ok. možnost v toku julija in avgusta družbeni pisarniški tajnik. Pri tej priliki bo razpravljali s podružničnimi odbori o aktualnih zadevah, o organizaciji ter o vsem, kar je za družbo in njeno kulturno delo važnega. Vsaki podružnici ho sporočil svoj prihod po dopisnici. P. družnične odbore prosimo, da ma blagovoljno in na roke, da bo mogel čim več podružnic obiskati in delo temeljitno organizirati.

Družabni klub uradništva vabi svoje člane in prijatelje na izlet, ki ga priredi v nedeljo dne 9. t. m. k Sv. Joštu. Odhod z vlakom z glavnega kolodvora ob 7. uri zjutraj. Zbirališče na kolodvoru. V slučaju slabega vremena se vrši izlet v nedeljo 16. t. m.

Prostov. gasil. društvo na Stari Vrtniki vlnudno vabi k vrtni veselici, katero priredi v nedeljo, dne 9. t. m. ob 3. uri pop. na velkem senčnatem vrtu posest in les. trgovca gosp. Franc Rodeta na Stari Vrtniki. Na sporedu je srečolov. šaljiva pošta, Podkurenski muzej, ribolov in prosta zabava s petjem, godbo in plesom. Ob 6. uri pop. pa izide na vrtu nov časopis: »Podkurenske novice« z zelo zanimivo vsebino. Za jedila, pijačo in zabavo kar najbolje preskrbljeno. — V slučaju skrajno slabega vremena se pa veselica preroči na priložnjo nedeljo, t. j. 16. julija 1922. — Odbor prostov. gasil. društva na Stari Vrtniki.

H. Q. WELLS: Kako se je Peycraft zdravil.

Nazadnje, ko je postal spet jezen in zloben, sem pustil to plat pouka. »Razen tega,« sem dejal, »pa ste storili greh olepšavanja. Govorili niste o toščih — kar bi bilo sicer neslavno, toda pravilno — nego o težji vi —« Ustavil me je in priznal, da vse to itak uvidi; a kaj mu je storiti? — Namignil sem, da se mora pač prilagoditi novim razmeram. In tako sva končno načela edino pametno stran zadeve. Omenil sem tudi, da ga vendar ne bi stalo posebnega truda, če bi se naučil hoditi na stropu po rokah... — »Toda kako naj spim!« je vzkliknil. — Nu, to pač ni bilo težko! Opozoril sem ga, da si pod žličnico prav lahko napravi posteljo; spodnje dele naj pritrdi s trakovi, vrhno rjuho, odejo in blazino pa naj pripne ob straneh. Ne kaže mu drugega nego odkriti se svoji gospodinjji. — Po kratkem besedovanju je privolil tudi v to. (Kesneje je bilo zakar veselje gledati vrlo damo, kako lahko in praktično se je sprijaznila z vsemi temi čudaškimi preuredbami.) Sklenila sva, da si nabavi knjižniško lestvo, obede pa mu bodo podajali zgoraj na knjižni omari.

Izumila sva tudi velegenialen način, kako more splezati vsak hip na tla — trebja je bilo namreč samo razdeliti veliki konverzacijski leksikon — (10. izdajanje) — po vseh odprtih policah. Ako je zagrabil vsakpot dva zvezka in se prijel zanje, je bil kaj naglo spodaj. In spodaj ob pazju je bilo treba napraviti železne držaje, da bi se jih oprjemal, kadar bi se hotel gibati v »nižjih sferah«.

Cina bolj sva razpletala stvar, tem življaje je bilo moje zanimanje. Sam sem poklical gospodinjjo, razložil ji položaj in lastnoročno uredil vsečlo posteljo. Dva cela dni sem preživel brez presledka v Peycraftovem stanovanju. Vse, kar zahteva ročne spretnosti, je vobče moja slabost; vtemomer vam tekam okoli s kladivom in odvijačem. — In tako sem izumil zanj vse polno genialnih pomočkov; napel sem mu žico, da bi mogel do svojih zvonil, prestavil električne svetilke, da so svetile navzgor namestu navzdol — in tako dalje. Vsa stvar je bila zame neizmerno čudna in zanimiva, in s pravoslajsto sem si predstavljaj Peycrafta, kako lazi nalik debelemu, velikemu črnarju po stropu svoje sobe in telovačji ob vratnih okrajkih iz izbe v izbo — v klub pa ne more nikoli, nikoli več...

In tedaj — nu da — tedaj me je zapeljal moj izumiteljski talent... Sedel sem mirno pri kamini ter se

krepčal z njegovim whiskyem, on pa je ždel v svojem najljubšem kotu — za kaminovim nastavkom — ter si obijal strop s turško preprogo — kar me prešine misel... »Bogme Peycraft!« sem vzkliknil, vse to je vendar čisto odveč! — In preden sem utegnil pregledati nasledke svoje domislice, sem že bleknil: »Spodnja obleka od svinca! Nesreča je bila tu! — Peycraft je bil ganjen malone do solz. »Oh!« je izdaval, »stopiti spet na lastne noge!...« — Ne da bi preudaril, kaj more nastati iz tega, sem mu izdal svoje tajnost. »Kupite svinčene pločevine,« sem dejal, »in narežite iz nje majhnih ploščic. Te si vsjete v perilo itd. — kolikor je pač potreba. V črevlje si vložite svinčene podplate, v rokah nosite torbo, polno maslivenega svinca in stvar je opravljena! Cemu bi tičali tu kakor v ječi, Peycraft, ko lahko greste spet kamor hočete... se potujete lahko...« — Obšla me je srečnejša misel: »Tudi brodoloma se vam ni več bati. V takem slučaju vrzite le nekaj obleke s sebe — ali pa kar vso — in vzemite v roke potrebno priljago — pa splavate kvikvi, v zrak...« — Od razburjenja mu je ušlo kladivo iz roke — za palec je manjkalo da mi ni padlo na glavo. »Za Bogal« je dejal. »In tako bom spet lahko prihajal v klub!«

Dih mi je zastal. »Bogme — da!« je dejal jecljaje. »Da. Seveda!« — In res je prišel. In še prihaja. Baš zdaj sedi tamle — za mojim hrbtom — in se pita! Strela božja, da! pita se! Tretja porcija kruhka z maslom! Živ krst pod solncem — razen mene in njegove gospodinjje — ne ve, da ne tehta sploh nič. Nič! — Da je zgolj zoprna masa naplavljene snovi, meglena tvorba, ki tiči kdove kako v moderni obleki... niente — ne fas — najničevnejši vseh ljudi! Tamle sedi in čaka, kdaj neham pisati. In tedaj me prestreže... če se mu posreči... ter se prikočali k meni... — In mi začne razpovedovati spet vse od kraja... karšen občutek je to — in kakšen občutek to ni... in kako časih vendarle upa, da nekako mine. In vedno znova — zdaj pa zdaj — se ponavljajo med njegovim mastnim, brezkončnim čvekanjem besede: »Saj ostane med nama, kaj? Umri bi od sramu, če bi kdo zvedel! Ljudje bi me gledali kakor norca... ne? Lazil je po stropu... in tako dalje...« — Nu tak — zdaj... k vragu! In glejmo, da jo upihamo Peycraftu... vzlic njegovi čudoviti strategični postojanki med menoj in med vrati...! (Konec.)

E. GABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Zmočil ju je župan, ki se je tisti hip vrnil v obednico. Oko mu je žarelo, obraz je bil razigran; smehljaje si je brisal potno čelo.

»Raztolmačil sem ljudem nedostojnost njihovega početja«, je dejal. »Vsi so se razšli. Brigadir mi je povedal, da so hoteli pretepeti Filipa Bertauda. Ljudsko mnenje je božji glas!«

Okrenil se je, začuvši, da nekdo odpira vrata; in že je videl pred seboj človeka, ki mu ni bilo moči pogledati v obraz, tako globoko se je klanjal, pritiskaje si klobuk na prsi.

»Kaj hočete?« ga je trdo vprašal gospod Courtols. »S kakšno pravico se drznete vdreti semkaj? Kdo ste?«

Mož se je vzravnil.

»Lecoq je moje ime,« je odgovoril s kar najljubeznivejšim smehljajem.

Videč, da vedo navzoči toliko kakor prej, je dodal:

»Lecoq, član tajne policije. Prefektura me pošilja na brzojavno zahtevo gospoda preiskovalnega sodnika.«

Ta izjava je očito iznenadila vse poslušalce.

Na francoskem je pač tako, da ima vsak stan svojo posebnost, značilno vnanost, ki ga izdaja na prvi pogled. Sleherni poklic ima tradicionalno, lahko bi rekli »dogovorjeno« lice, in če je Njega Veličanstvo Javno Mnenje sprejelo kak obrazec, ne dovoljuje rado izjem.

Zato je tudi najzabijejši branjevec prepričan, da duha tajnega policista na dvajset korakov; saj ve, kakšen mora biti!

Gospod Lecoq pa, ki je stopil v valfeuilusko obednico, ni bil prav nič podoben tajnemu policistu.

Res je, da kaže gospod Lecoq vedno takšno lice, kakršno si izbere sam. Njegovi prijatelji trdijo sicer, da ima tudi svoj poseben, prirojen obraz, ki ga nadene doma, kadar natakne copate in sede h kaminu; to dejstvo je zelo verjetno, a ne dokazano.

Gotovo je, da se prilagaja njegovo gibčno obličje najraznovrstnejšim izpremembam; Lecoq ga gnete kakor kipar svoj vosek ali glino.

Se svoj pogled izpremeni, kar se ni posrečilo niti Gévrou, njegovemu mojstru in tekmeču.

»Tak vas mi je poslal policijski prefekt za slučaj, če bi bilo treba kakih poizvedeb?« je vprašal preiskovalni sodnik.

»Mene, gospod,« je odgovoril Lecoq ter se vnovič naklonil.

Ne, odposlanec policijskega prefekta res ni bil podoben samemu sebi: in neverjetnost gospoda Dominija je bila opravičljiva.

Gospod Lecoq si je izbral za današnji dan lepe gladke lase neopredeljeno plave barve, razčesane nad sencem v koketno

prečo. Enako plavi zalisci so obrobjali blede lice, zabuhlo od nezdrave tolsče. Velike oči so mu srepo buljile izza rdečkasto nabreklih trepalnic. Nedolžen smehljaj je igral na debelih ustnicah, izza katerih so štrleli dolgi, žolti zobje.

Sicer pa ni izražalo to obličje ničesar gotovega. Zdelo se je narejeno iz boječnosti, domišljivosti in zadovoljstva, vsakega v enaki množini.

Lastniku takšnega obraza je bilo težko prisoditi le trohico bistrega uma. Kdorkoli ga je pogledal, je nehote spustil oko nizdol, češ, kje ima golšo?

Obleka je bila baš tako klavarna kakor človek.

Suknjic je nalikoval vsem suknjicem tega sveta in hlače takisto. Debeli srebrni ura na traku od rjavkaste žime je jedva imela dovolj prostora v levem telovnikovem žepu.

Med govorjenjem je sukal v roki bonbonijero od prosojne roženine, napolnjeno z majhnimi štirioglatimi sladkorčki ter okrašeno s sliko zelo grde, a kaj lepo oblečene ženske — gotovo rajne soproge gospoda branjevca na razpoloženju.

In kakor ga je delal razgovor zadovoljnega ali narobe, se je basal gospod Lecoq s sladkorčki, ali pa je milo upiral oči v portret.

Preiskovalni sodnik, ki je dolgo opazoval moža, je nazadnje skomignil z rameni.

»Nu,« je rekel gospod Domini z glasom, ki je izražal njegovo najnotranjo misel, »ko ste že tu, vas hočem poučiti kako in kaj.«

»Oh, saj ni treba,« je odgovoril Lecoq z zadovoljnim nasmeškom. »Nikarite se ne trudite, gospod preiskovalni sodnik.«

»A čemu nam boste, če niti ne veste — — —«

»Kdo pravi, da ne?« ga je prekinil detektiv. »Vse, kar ve gospod preiskovalni sodnik, vem tudi že jaz. Domneva, ki nam služi za temelj, se glasi: roparski umor. Ugotovljen je vlom in opustošenje prostorov. Grofično truplo je najdeno, o grofovem ni duha ne sluha. Kaj še? La Ripaille je aretiran; dedec ni dosti prida in dobro je, da pride malce pod klinč Guespin se je vrnil pijan. Eh, ta Guespin je v pretetih škripah! Njegova predzgodovina je kaj nemarna; razen tega se ne ve, kod je hodil ponoči. Govoriti se brani, opravičiti se ne more... bogme slaba se kuha zanj.«

Oče Plantat je motril prijaznega detektiva z očividnim zadovoljstvom. Ostali poslušalci pa niso mogli utajiti presenečenja.

»Kdo vas je poučil o vsem tem?« je vprašal preiskovalni sodnik.

»I, vsak malo,« se je odrezal gospod Lecoq.

»A kje vendar?«

»Tukaj! Prišel sem že pred dvema urama; še govor go-spoda župana sem poslušal.«

In ves zadovoljen si je privoščil nov bonbonček.

»Kaj!« je vzkliknil gospod Domini z razločno zamero.

»Mari niste vedeli, da vas pričakujem?«

»Nadejam se, da me gospod preiskovalni sodnik prav razume,« je odgovoril tajni policist. »Treba je bilo proučiti pozorišče; človek si mora najprej vse ogledati, razpostaviti topove, kakor pravijo generali. Moja navada je, da se vedno takoj prepričam, kakšno je ljudsko mnenje: kdor ga ne pozna, se ga ne more ogibati.«

»Vse to ne opravičuje vaše zamude,« je rekel gospod Domini s strogim poudarkom.

Gospod Lecoq se je nežno ozrl na svoj ženski portret.

»Gospod sodnik naj le vpraša na prefekturi,« je odgovoril. »Povedo mi, da imam svoj posel. Za tistega, ki hoče poizvedovati z uspehom, je glavno, da ga nihče ne pozna. Policija ni priljubljena nikjer; to dejstvo je bedasto, kakor vse ostalo, a je resnično. Zdaj, ko vedo, kdo sem in počemu sem prišel, mi ne bi povedali ničesar več, ali pa bi me prav preklicano nalezali.«

»To je zelo verjetno,« se je oglasil oče Plantat, želeč podpreti detektiva.

»Zato,« je nadaljeval Lecoq, »sem se napravil takšnega, kakršen pač hodim na kmetje. Ko sem dospel, je mislil vsakdo ob pogledu name: 'Dedec je radoveden, da nikoli tega, a hudooben ni.' Tako se vedno vrvam, prisluškujem, pomenkujem in napeljujem druge, da govore. Kar jih vprašujem, mi odgovarjajo z odkritim srcem in brez stesnjevanja. Orcivalci so ljubeznjivi ljudje; v tem kratkem času sem sklenil že nekaj prijateljstev in tudi na večerjo so me povabili.«

Gospod Domini ne ljubi policije in tega ne skriva. Njeno sodelovanje trpi, ne da bi se soglašal z njim, le zato, ker ga ne more pogrešati. V svoji neuklonljivi poštenosti obsoja sredstva, ki jih je ona časih primorana rabiti, dasi priznava njih potrebnost.

Ko je poslušal gospoda Lecoqua, mu je v duhu nehote pritrdil; a pogled, s katerim ga je meril, je bil vse prej nego prijazen.

»Ker veste vse,« mu je rekel suho, »si zdaj lahko ogledamo pozorišče zločina.«

»Kakor izvolite, gospod preiskovalni sodnik,« je odgovoril detektiv.

In ko so vsi vstali, se je okoristil s priliko ter pristopil k očetu Plantatu, moleč mu svojo bonbonijero:

»Smem li ponuditi, gospod mirovni sodnik?«

Oče Plantat se ni upal odkloniti; pogoltnil je bonbonček, kar je povzročilo, da je obraz tajnega policista ves zasijal od prostodušnega veselja.

VI.

Gospod Lecoq je krenil prvi po stopnicah. Krvave lise so mu takoj udarile v oči.

»Oh!« je vzklikal ob vsaki novi misli. »Joj, nesrečni ljudje!«

(Dalje prih.)

MALI
OGLASI

PRODAJA:

PIPIJA-HLAČE za malo

sebo. Sv. Petra c. 16/pr. 50

VIOLINA, stara 85 let, italijanska

izvora, radi v polikla k vojakom. Naslov v upravi lista.

AUTO, znamke »Dürkopp«

8-25 HP, sedežni, v popolnoma dobrem stanju po ugodni ceni. Ogleda se lahko na Vrhniki, Hrib 285. 55

Dobro ohranjena vijolična

in navadne CITRE, po nizki ceni. Naslov pove upravo lista.

SLUŽBE:

Sprejme se TRGOVSKI UČENEC v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki

Franjo Žagar v Opatnici od boljše hiše z dobro šolsko izobrazbo. 23

GOSPODIČNA iz ugledne rodbine, vestna in poštena, z več leti pisarniške prak-

se, želi premeniti službo kam v tujino, najraje na deželo. Šla bi tudi v kako trgovino ali kaj primerneje. Glavni pogoji: vsa oskrba v hiši. Ponudbe prositi na upravo lista pod šifro: »Brez doma«. 1109

ŠOFERJA, zanesljivega se sprejme. Kolinska tovarna v Ljubljani. 52

VEČ TESARJEV se takoj sprejme za priprosto delo na akord. Prosto stanovanje. Ponudbe na »Podjetje inž. Dukić in drug, Ljubljana, Bohoričeva ulica 20. 53

IZURJENA KORESPONDENTINJA (stenografinja in strojepiska) išče mesto. Ponudbe pod »Zanesljivo, na upravo lista. 54

Večja lesna stavbna družba išče za takoj DVA PRAKTIKANTA, enega za tesarski oddelček, enega za stavbeno mizarstvo. — Pri isti tvrdki se sprejmejo tudi 3 dobro izvežbani stavbeni mizarji. Vprašati pri tvrdki Weissbacher, lesna industr. družba, Ljubljana, Dunajska cesta 66. 57

RAZNO:

500 K NAGRADE dobi, kdor mi preskribi že vpeljano per-

narvo v našem v kakem prometnem kraju v trgu ali na deželi. Ponudbe pod »pekarna« na upravo lista. 51

Za daljšo dobo let se odda v najem dolga lodoča GOSTILNA v prometnem kraju na deželi v bližini Kamnika. V popolno renovirani hiši je ves gostinski inventar na razpolago. Poleg gostilne se odda na željo tudi 8 oravov uliv in travnikov v reliktantu v pomoč. Ugodna pozicija za

mesarja ali lesnega trgovca. Vprašati je na upravo lista pod zaprto kave: to pod št. K/32 Kamnik in je za odgovor priložiti znamko za 19 kron. 41

SNAZNO MESEČNO SOBO za v Ljubljano predstavljene, višje državnega uradnika iščem za takoj. Ponudbe pod »Mesečna soba« na upravo lista. 1102

Pozor kupci!

Na prodaj 2 posestvi v okolici Novega mesta, eno s 60 orali sveta, obrastlim gozdom, njivami, travniki in lepim gospodarskim poslopijem. Poleg tega je napredaj bukov gozd, 10 oravov.

Poleg se: Franc Pir, Kongresni trg 7 od 12.—2. ure.

Največja izbira

Različnih pletenin, majic, nogavic

In rokavic

pri tvrdki

A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mestni trg št. 10.

MLJERARNA »SUNJA«

šalje poštom:

Čajno maslo . . . kg Din 36-

Kuhano maslo . . kg Din 38-

Trapist sir L* . . kg Din 24-

Grover sir L* . . kg Din 30-

Od svake vrste 5 kg gore.

PARKETNE

deščice

dobavlja in polaga v mestu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana

Slomškova ulica št. 19.

Telefon 527.

Parketne deščice

iz slavanskega hrasta, strešno lepenko, lesni cement

dobavljam v vsaki množini najceneje.

1. Jugoslovanska

tovarnica Bakula

JOS. R. PUH

LJUBLJANA

Gradska ul. 22 — Telef. 513

Motorno kolo-Standard

8-10 PS s 3 pre-

stavami in spojilom

ter priklonim vozom

za ceno 15.000 Din

in eno motorno kolo

znamke Puch 3 PS

na prodaj.

J. MAZI, Ljubljana,

Križevniška ul. 10/1.

Moji ljubčki

živalske slike za naše

malčke,

na trdem kartonu.

Cena 8 dinarjev.

V Zvezni knjigarni

Ljubljana, Marijin trg 8.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 20.

se priporoča za vsa

v to stroko spadajoča dela.

SLOVENSKA

BANKA

Delniška glavnica: K 30.000.000.—

Rezerva: K 5.000.000.—

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri.

Izvršuje vse bančne posle zelo ugodno.

Centrala: v lastni palači Ljubljana, Stritarjeva ulica 9.

Podružnice: Novi Sad, Ljutomer, Dolnja Lendava.

Ekspozitura: Vrhnika.

Med dobrim najboljšim

Pfaff šivalne stroje, Puch in Waffenrad kolesa

Pnevmatika in druge potrebščine priporoča po solidnih cenah

TVRDKA

IGN. VOR, specialna trgovina šivalnih strojev in koles

LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.

Sprejme se

3 prikrejevalce,

izvežbane, prvovrstne, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna »FRANDE«, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

== IVAN JAX IN SIN ==

LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA CESTA ŠTEV. 2.

Šivalni stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v LINCUL. — Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučujejo brezplačno. — Popravila se sprejemajo. — Lastna delavnica.

Pisalni stroji »Adler«.

Kolesa iz prvih tovarov!

Dürkopp — Styria — Waffenrad.

Prva slovenska tovarnica lesenih žaluzij

Weissbacher

lesnoindustrijska družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 66.

Izdeluje vsakovrstne žaluzije in sprejema vsa v to stroko spadajoča popravila.

Telefon 114. Brzjav: Weissbacher - Ljubljana.

Kranjske tovarnice »Titan« v Kamniku pri Ljubljani

sprejmejo več ključavničarjev in kleparjev

za tovarniško delo v trajno službo.

Sode iz mehkega lesa

gotove ali razložene (nekaj vagonov) za tovarno barv se

kupi.

Ponudbe na upravo lista.

Berite »JUGOSLAVIJO«

Zvezna tiskarna in knjigrana

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74. Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporočamo.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!